МОНГОЛ УЛС
УВС АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА

3 дугаар баг, Улаангом, Увс аймаг, 85165
Утас: 7045-2315, Факс: 7045-4095
Цахим шуудан: info@uvs.gov.mn
Цахим хуудас: www.uvs.gov.mn

2025.12.23 № 2/2013

танай __________ -ны № ______________ -т

СОЁЛЫН ӨВИЙН ҮНДЭСНИЙ
ТӨВИЙН ЗАХИРАЛ Г.ЭНХБАТ
ТАНАА

Тодорхойлолт хүргүүлэх тухай

Увс аймгийн Зүүнговь сумын харьяат, ахмад уран бүтээлч агсан, Монгол Улсын Гавьяат жүжигчин Эжээгийн Тойвгоо нь 1966 оноос хөөмийн урлагийг анхлан сурсан үеэс эхлэн эдүгээ хүртэл 57 жилийн турш Монгол хөөмий, түүнийг дэлхий дахинаа сурталчлан таниулах, ЮНЕСКО-гийн Соёлын биет бус өвийн Төлөөллийн жагсаалтад бүртгүүлэх, хадгалж хамгаалах, өвлөн уламжлуулахад оруулсан хөдөлмөр зүтгэл, санаачилгыг нь үндэслэн Монгол улсын Засгийн газрын 2018 оны 354 тогтоолоор батлагдсан журмын дагуу “Соёлын биет бус өвийг сурталчлан алдаршуулах, түгээн дэлгэрүүлэхэд онцгой хувь нэмэр оруулсан өвлөн уламжлагчид” дахин нэр дэвшүүлж байна.

Монгол Улсын Гавьяат Жүжигчин Эжээгийн Тойвгоо нь өвчний улмаас 2025 оны 3 дугаар сард таалал төгсөж бид бүхэнд нөхөж баршгүй хүнд гарз тохиосон билээ.

Иймд Увс аймгаас нэр дэвшүүлж буй МУГЖ агсан Э.Тойвгоог шилдэг өвлөн уламжлагчаар дэмжин хамтран ажиллана уу.

Хавсралт 32 хуудастай

ЗАСАГ ДАРГЫН
ОРЛОГЧ Э.БААТАРСАН

D:\АЗДТГ\zasag A4.docx

85 507 1061

УВС АЙМГИЙН
СОЁЛ,УРЛАГ,АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛ,
ЗАЛУУЧУУДЫН ГАЗАР

3 дугаар баг, Улаангом, Увс аймаг, 85169
Утас: 7045-2278
Цахим шуудан: soyol@uvs.gov.mn

2025.12.23 № 221

танай ____________ -ны № ______________ -т

СОЁЛЫН ӨВИЙН ҮНДЭСНИЙ ТӨВИЙН
ЗАХИРАЛ Г.ЭНХБАТ ТАНАА

Увс аймгийн Зүүнговь сумын харьяат, Монгол Улсын Гавьяат жүжигчин Эжээ овогтой Тойвгоо агсан 1966 оноос хөөмийн урлагийг анхлан сурсан үеэс эхлэн 57 жилийн турш Монгол хөөмий, түүнийг дэлхий дахинаа сурталчлан таниулах, ЮНЕСКО-гийн Соёлын биет бус өвийн Төлөөллийн жагсаалтад бүртгүүлэх, хадгалж хамгаалах, өвлөн уламжлуулахад оруулсан хөдөлмөр, хичээл зүтгэл, санаачилгыг үндэслэн соёлын биет бус өвийг сурталчлан алдаршуулах, түгээн дэлгэрүүлэхэд онцгой хувь нэмэр оруулсан өвлөн уламжлагчид нэр дэвшүүлж байна.

Иймд Увс аймгаас нэр дэвшүүлж буй МУГЖ Э.Тойвгоо агсаны шилдэг өвлөн уламжлагчаар дэмжин хамтран ажиллахыг хүсье.

Хавсралт ..... хуудастай.

4024346 1524100007

ДАРГА Т.ОЮУНЦЭЦЭГ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] :
[illegible] : soyol@uvs.gov.mn
[illegible] : 7045 2278
3 [illegible] · 85169
[illegible]

ЭЖЭЭ ОВОГТОЙ ТОЙВГООГИЙН АЖИЛ БАЙДЛЫН ТОДОРХОЙЛОЛТ

Увс аймаг Улаангом сум. 2025.12.23

Эжээ овогтой Тойвгоо нь 1957 онд Увс аймгийн Зүүнговь суманд төрсөн. Бага насаа эцэг эхийн дэргэд өсөж, 1965 онд Зүүнговь сумын дунд сургуульд суралцаж 4 дүгээр ангийн боловсрол эзэмшиж, 1966 оноос мал дээр гарч эцэг эхдээ тусалж байгаад 1975-1978 оны хооронд цэргийн алба хаасан. Малын бэлчээрт явахдаа магнетфоноор хөөмий сонсож, дагаж дуугарсаар хөөмийлж сурсан.

1980 онд Бүх ард түмний урлагийн их наадамд оролцож, хөөмийн төрлөөр шалгарснаар аймгийн Хөгжимт драмын теарт уригдан хөөмийчнөөр ажиллах болсон. Үүнээс хойш Увс аймгийн Хөгжимт драмын театрт 28 жил тасралтгүй ажилласан.

Тэрээр ажиллаж байх хугацаандаа өөрөө үгийн бичиж ая хийсэн “Буурал тохой нутаг” магтаалын олны хүртээл болгож, “ Хэнтийн өндөр ууланд”, “Сэргэвэр хадны зэрэглээ”, “Сийлэн бөөр”, “Гоож нанаа”, “Хонин жороо морь”, “Могой хээр морь”, “Гунан хар”, “Арван тавны сар”, Судгийн ногоон”, Хотгойдын унага”, “Буянт гол”, Шилийн даваа”, “Тэмээн дээрээс наран ойрхон”, “Аман хуур”, “Богд дүнжингарав”, “Таван настай халиун”, Үглээ шаазгай”, “Говийн өндөр”, “Хүрэн хаалгатай дэлгүүр”, “Дөрвөн уул” зэрэг 20 гаруй Монгол ардын дууг хөөмийлж, “Буурал тохой ” магтаал, Монгол ардын дуу “Дөрвөн уул”-ыг дүрсжүүлж, “Алтай хайрхан” нэртэй CD гаргасан. Театрынхаа уран бүтээлчид болон шавь нартайгаа хамтран өөрийн бие даасан “ХАНХӨХИЙН ЦУУРАЙ”, “ГОВЬ ХАНГАЙ ЦУУРАЙН ЭГШИГЛЭН”, “ХӨӨМИЙН ЦУУРАЙ”, “УВСЫН ЦЭНХЭР ХЯЗГААР” зэрэг том хэмжээний тоглолтууд зохион байгуулж, дотоодын аялан тоглолтоор Монгол Улсынхаа 3 хот, 21 аймаг, 300 гаруй суманд явж, 1500 гаруй удаагийн тоглолтод 500000 гаруй үзэгчдийг хамруулан, үзэгчдийн таашаал хүртэж, 2-3 удаа дахиулахаас нааш оруулдаггүй байсан байна. Зөвхөн хөөмийлөхийн зэрэгтэй “Цацал”, “Түүх мартахгүй” зэрэг баримтад кино, “Сүнжидмаа”, “Учиртай гурван толгой”, “Ээрэм хүрээ”, “Хөх торгон дээл” зэрэг түүхэн жүжигт дүр бүтээж байсан.

Мөн язгуур урлагийн гайхамшгийг дэлхийн 20 гаруй улс оронд сурталчилж авьяас, хоолойн чадал, гайхамшигт дуугаралтыг шүтэн биширч, 1987 онд Бүгд Найрамдах Социалист Вьетнам Улсад Монголын сурталчлах өдрүүдийн үеэр Э.Тойвгоог Төрийн ордондоо урин залж Хо Ши Мин хотын “Хүндэт иргэн”, “Соёлын тэргүүн” цолоор шагнаж алдаршуулсан байдаг. 1991 онд Монгол улсын “Соёлын тэргүүний ажилтан”, 2001 онд Монголын хөөмийн холбоооос Баруун монголын “Алдарт хөөмийчин”, хөөмийн “Амьсгааны хаан” хэмээх цол чимэг авч байсан.

Хөөмийн үндсэн дуугаралтыг “Хархираа, Харгиа” хөөмийгөөр баяжуулсныг хөөмий судлаачид өндрөөр үнэлдэг төдийгүй, битүү амьсгаагаар монгол ардын дууг 3 бадаг хөөмийлж, Монголын биет бус өвийг тээгч, олон шавь нартаа өвлөн уламжлуулсан гавьяаг Монголын төр үнэлж 2001 онд Монгол Улсын “Гавьяат жүжигчин” цол тэмдгээр шагнасан.

Соёлын биет бус өвийг сурталчлах, түгээн дэлгэрүүлэх чиглэлээр Монгол Улсын нэрийн өмнөөс хөөмийн урлагийг төлөөлөн гадаадын Холбооны Бүгд Найрамдах Социалист Югослав Улс, Бүгд Найрамдах Солонгос Улс, Бүгд Найрамдах Ардчилсан Солонгос Ард Улс, Бүгд Найрамдах Социалист Вьетнам Улс, Бүгд Найрамдах Ардчилсан Алжир Ард Улс, Бүгд Найрамдах Ардчилсан Лаос Ард Улс, Камбожийн Хаант Улс, Япон Улс, Оросын Холбооны Улс, Франц Улс, Холбооны Бүгд Найрамдах Герман Улс, Бүгд Найрамдах Финланд Улс зэрэг 20 гаруй орноор аялан тоглолт хийсэн.

Монгол түмний үндэсний уламжлалт хөөмийн битүү амьсгааны өвийг өвлөж, түгээн дэлгэрүүлэх, залуу хойч үедээ өвлүүлэх үйлст оруулсан хөдөлмөр, зүтгэл, гавьяаг үнэлж 2012 онд “Соёлын биет бус өвийг ур чадварын өндөр түвшинд өвлөсөн Монголын Билэг авьяастнуудын Улсын жагсаалт”-д бүртгэж “Батламж” олгосон. Тэрээр Засгийн газрын 2019 оны 475 дугаар тогтоолоор шинэчлэгдэн батлагдсан "Соёлын биет бус өвийн өвлөн уламжлагчийн Үндэсний жагсаалт"-д бүртгэгдсэн 102 өвлөн уламжлагчийн нэг юм.

Эжээгийн Тойвгоо нь 2010 онд ЮНЕСКО-гийн Соёлын биет бус өвийн Төлөөллийн жагсаалтад “Монголын уламжлалт Хөөмэйн урлаг”-ийг бүртгүүлэхэд дуу, дүрсний бичлэгт орох, судлаачдын судалгааны ажилд мэдээлэл өгөх, БНХАУ, ОХУ-ын Тува Улсын хөөмийчдөөс ялгарах хөөмийн “БИТҮҮ АМЬСГАА”-ны гайхамшгийг дэлхий дахинд сурталчлах, хөөмийг Монголын өв гэж батлахад голлох үүрэгтэй оролцож, бодитой хувь нэмэр оруулсан.

1981 онд ОХУ-ын Тува Улсын Кызыл хотноо зохион байгуулсан Ардын Урлагийн наадмын шилдэг үзүүлбэрийн Тэргүүн байрын шагнал хүртсэн.

1987 онд БНАСАУ-ын удирдагч асан Ким Ир Сений 75 насны ойд уригдсан цөөхөн авьяастнуудын нэгт Э.Тойвгоо багтаж, БНАСАУ-ын Пхеньян хотын Хаврын баяр урлагийн наадмаас Алтан медаль хүртсэн.

1992 онд ОХУ-ын Тува Улсын Кызыл хотод зохион байгуулагдсан олон улсын хөөмийчдийн уралдаан оролцож, 150 гаруй хөөмийчдөөс тэргүүн байр эзэлж, удаах байрыг түүний шавь Ж.Сундуй хүртсэн.

2000 оноос хойч үедээ өвлүүлэх шавь сургалт зохион явуулсан бөгөөд аймгийнхаа 12 сумын 200 гаруй хүүхдийг хамруулсан байна.

Шавь нарын гаргасан амжилтуудаас:

- **Аюушийн Лхагва:** Монгол Улсын Тэргүүний ардын авьяастан. Язгуур урлагийн хошой Алтан медальт, Хөөмийчдийн наадмын Мөнгө, Хүрэл медальт, Франц, Америкт зохион байгуулагдсан 36, 37 дугаар фестивальд хөөмийн төрлөөр уригдаж оролцсон.
- **Жүгнээн Сундуй:** МУТАА, Тэс сумын малчин. 1992 онд ОХУ-ын Тува Улсын Кызыл хотод зохион байгуулагдсан хөөмийчдийн уралдааны Мөнгөн медальт

- **Дамдинсүрэнгийн Басан:** Ойрад ХЖТ-ын хөөмийчин МУСТА Д.Басан хөөмийний онцлог битүү амьсгааг төгс эзэмшиж, 2010-2014 онд СУИС-ийн Монгол хөөмийний ангийг дүүргэн, 2015 оноос Увс аймгийн Ойрад Хөгжимт Жүжгийн театрт өнөөг хүртэл ажиллаж байна. Монголын болон ОХУ-ын Улан-Удэ, Тува Улсад зохион байгуулагдсан хөөмийчдийн олон улсын чанартай наадамд оролцон "Тусгай", "Тэргүүн", "Шилдэг хөөмийч" "Гранпри" шагналуудыг хүртэж, олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн хөөмийч болохоо харуулж чадсан. Ажлынхаа хажуугаар хөөмийн шавь сургалт зохион байгуулж, одоогоор 100 гаруй хүүхдэд хөөмийг эзэмшүүлсэн байна.
- **МУСТА Лхамсүрэнгийн Лхамрагчаа:** ҮДБЭЧ-д хөөмийчнөөр ажиллаж байсан. Одоо бие даан уран бүтээлээ туурвиж байгаа, 2008 онд Улсын ерөөлт магтаалчдын 6 дугаар уралдааны 2-р байр, 2009 оны Олон улсын Монгол хөөмийн симпозиумаас хамтлагаараа 1-р байр, "Алтай хайрхан" хамтлагтай Европын 10 гаруй орноор айлчлан тоглолт хийсэн. Ажлынхаа хажуугаар хөөмийн шавь сургалт зохион байгуулж, одоогоор 340 гаруй хүүхдэд сургасан байна.

Э.Тойвгоо нь нийтдээ өөрийн болон шавийн хамтарсан 640 гаруй хөөмийчин бэлтгэсэн байна.

Оролцож байсан сургалт, нэвтрүүлэг, судалгааны ажлын линк:

- (82) E. Toivgoo - Э. Тойвгоо / An Anthology of Mongolian Khöömii - Монгол Хөөмийн Сонгомол - YouTube
- (82) Naaraan suutn E Toivgoo 2016 - YouTube
- https://www.facebook.com/enkhlen.pagvajav/videos/1478539272236152
- (82) O. Otgonkhüü - О. Отгонхүү / An Anthology of Mongolian Khöömii - Монгол Хөөмийн Сонгомол - YouTube
- (82) Хөөмийч Л.Лхамрагчаа - "Жангар" тууль - YouTube
- (82) Таван тэсийн магтаал | Хөөмийч Д.Басан | Ойрад театр | Бидний цөөхөн Монголчууд - YouTube
- https://www.youtube.com/watch?v=7Gat6f4UdwA

Иймд МУГЖ, хөөмийчин Э.Тойвгоо агсаны Монгол хөөмий, түүнийг дэлхий дахинаа сурталчлан таниулахад оруулсан хөдөлмөр, хичээл зүтгэл, санаачилгыг үндэслэн соёлын биет бус өвийг сурталчлан алдаршуулах, түгээн дэлгэрүүлэхэд онцгой хувь нэмэр оруулсан өвлөн уламжлагчид нэр дэвшүүлж байна.

УВС АЙМГИЙН СОЁЛ, УРЛАГ,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛ, ЗАЛУУЧУУДЫН
ГАЗРЫН ДАРГА Т.ОЮУНЦЭЦЭГ

4024346 1524100007

ЭЖЭЭ ОВОГТОЙ ТОЙВГООГИЙН АМЖИЛТУУДААС:

№	Оролцсон наадам, гавьяа шагнал	Он
1	Монголын Бүх ард түмний урлагийн үзлэгийн Тэргүүн байр	1980
2	ОХУ-ын Тува Улсын Кызыл хот Ардын Урлагийн наадмын шилдэг үзүүлбэрийн Тэргүүн байрын шагнал	1981
3	Бүгд Найрамдах Социалист Вьетнам Улсын Хо Ши Мин хотын “Хүндэт иргэн”, “Соёлын тэргүүн” цол тэмдэг	1987
4	БНАСАУ-ын “Хаврын баяр” урлагийн наадмын Алтан медаль	1989
5	Монгол Улсын “Соёлын тэргүүний ажилтан” цол тэмдэг	1991
6	ОХУ-ын Тува Улсын Кызыл хот, олон Улсын хөөмийчдийн уралдааны Тэргүүн байр	1992
7	Монголын хөөмийн холбооноос Баруун монголын “Алдарт хөөмийчин”, хөөмийн “Амьсгааны хаан” чимэг	2000
8	Монгол Улсынхаа 3 хот, 21 аймаг, 300 гаруй суманд, 1500 гаруй удаагийн тоглолтод, 500000 гаруй үзэгч	1981-2008
9	ХБНСЮУ, БНСУ, БНАСАУ, БНСВУ, БНАААУ, БНАЛАУ, Камбожийн Хаант Улс, Япон Улс, ОХУ, Франц Улс, ХБНГУ зэрэг 20 гаруй оронд аялан тоглолт	1981-2008
10	Монгол Улсын Гавьяат Жүжигчин /МУГЖ/	2001
11	Монгол Улсын “Соёлын биет бус өвийг ур чадварын өндөр түвшинд өвлөсөн Монголын Билэг авьяастнуудын Улсын жагсаалт”-д бүртгэгдсэн	2012
12	Засгийн газрын 475 тогтоол Соёлын биет бус өвийг өвлөн уламжлагчийг шинэчлэн батлагдсан.	2019

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын даргын
2021 оны А/395 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралт
Маягт № И-22

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ
УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР
УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН НЭГДСЭН САН

2025 оны 04-р сарын
28-ны өдөр

Дугаар CVL2585010001001217

Увс - Улаангом

НАС БАРСНЫ БҮРТГЭЛИЙН ЛАВЛАГАА

Иргэний харьяалал:	***Монгол***	**Нас барсан он, сар, өдөр:**	***2025-03-01***
Регистрийн дугаар:	***оэ57050314***	Бүртгэсэн газар:	**Увс Улаангом**
Иргэний бүртгэлийн дугаар:	***850133071954***	Бүртгэлийн дугаар:	***0034***
Овог:	***Шарнууд***	Бүртгэсэн он, сар, өдөр:	***2025-03-06***
Эцэг /эх/-ийн нэр:	***Эжээ***		
Өөрийн нэр:	***Тойвгоо***		
Хүйс:	***Эрэгтэй***		

Улсын бүртгэгч
(албан тушаал, тэмдэг)

УВС АЙМГИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ХЭЛТЭС УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР
УЛСЫН БҮРТГЭГЧ
И/П-23

....
(гарын үсэг)

Б.Алтнаа
(гарын үсгийн тайлал)

СОЁЛЫН БИЕТ БУС ӨВИЙГ СУРТАЛЧЛАН АЛДАРШУУЛАХ, ТҮГЭЭН ДЭЛГЭРҮҮЛЭХЭД ОНЦГОЙ ХУВЬ НЭМЭР ОРУУЛСАН ӨВЛӨН УЛАМЖЛАГЧИД НЭР ДЭВШИГЧ МОНГОЛ УЛСЫН ГАВЬЯАТ ЖҮЖИГЧИН ЭЖЭЭ ОВОГТОЙ ТОЙВГООГИЙН МАТЕРИАЛЫН ХАВСРАЛТ БАРИМТУУД

Үндэсний болон олон улсын хэмжээнд зохион байгуулагдсан уралдаан, тэмцээнд гаргасан амжилтууд:

БНАСАУ-ын Пхеньян хотын Хаврын баяр урлагийн наадмаас Алтан медаль хүртсэн 1987 он

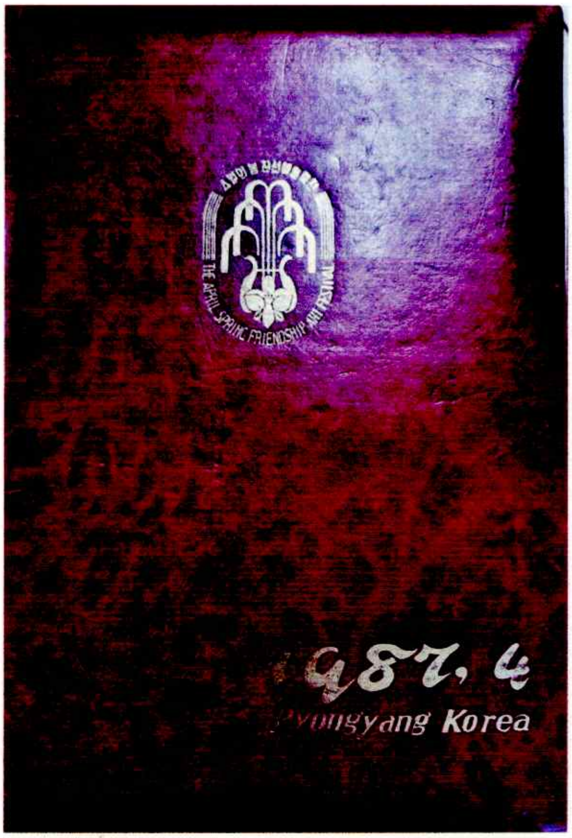

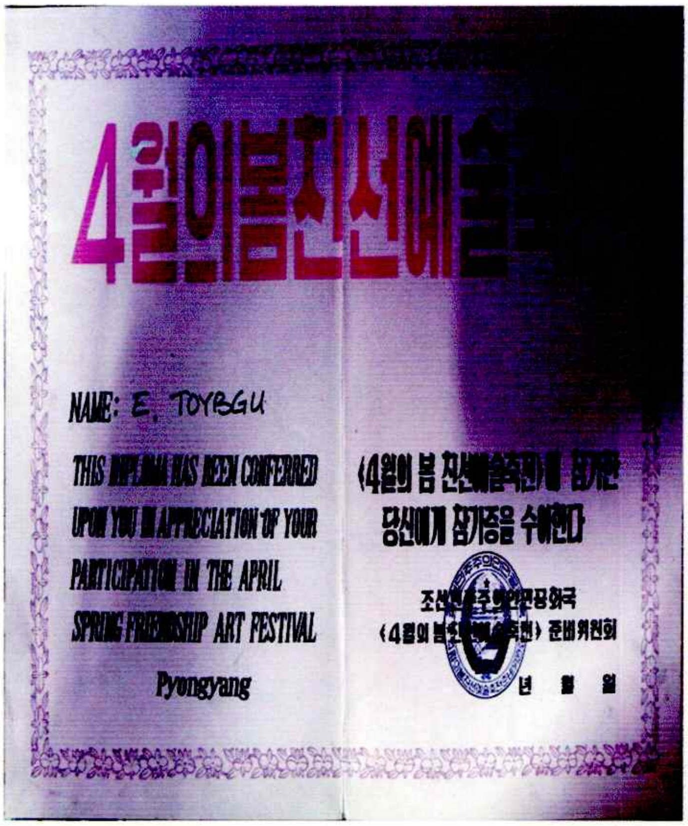

Вьетнам улсын Хошимо хотын хүндэт иргэн, соёлын тэргүүний ажилтан цол 1987 он

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập — Tự do — Hạnh phúc

HUY CHƯƠNG CHIẾN SĨ VĂN HÓA

BỘ VĂN HÓA VÀ THÔNG TIN

Tặng Đ/c Ejeguiin Toivgoo
Chức vụ Đoàn đại biểu Văn hoá
Đơn vị công tác Nước CHND Mông cổ
Theo quyết định số 734 VH-QĐ

Ngày 10 tháng 10 năm 1987

Số 734

Монгол улсын гавьяат жүжигчин цолны үнэмлэх 2001 он

№ 1393

Эжээгийн
Тойвгоо
Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн
2001 оны 7 сарын 5 ны
өдрийн 11 дүгээр
зарлигаар Монгол Улсын
гавьяат
жүжигчин
цол хүртээв.

Монгол Улсын Ерөнхийлөгч
Нацагийн БАГАБАНДИ

“Монгол хөөмэй” холбооноос битүү амьсгааны хаан хэмээн өргөмжлөгдөж мэргэжлийн хөөмийчнөө үнэмлэх 2001 он

Бүгд найрамдах Тыва улсын ардын урлагийн наадмын шилдэг үзүүлбэр, тэргүүн байр 1981 он

Холбооны Бүгд Найрамдах Социалист Югослав Улс (ХБНСЮУ), Бүгд найрамдах Солонгос улс (БНСУ) буюу Өмнөд Солонгос, Бүгд Найрамдах Ардчилсан Солонгос Ард Улс (БНАСАУ) буюу Умард Солонгос, Вьетнам, Алжир, Япон, ОХУ, Югослав, Франц, Финланд, Герман зэрэг дэлхийн 20 гаруй орноор монголын бие бус өвийг Уралдаан тэмцээн болон аядан тоглолтоор явсан.

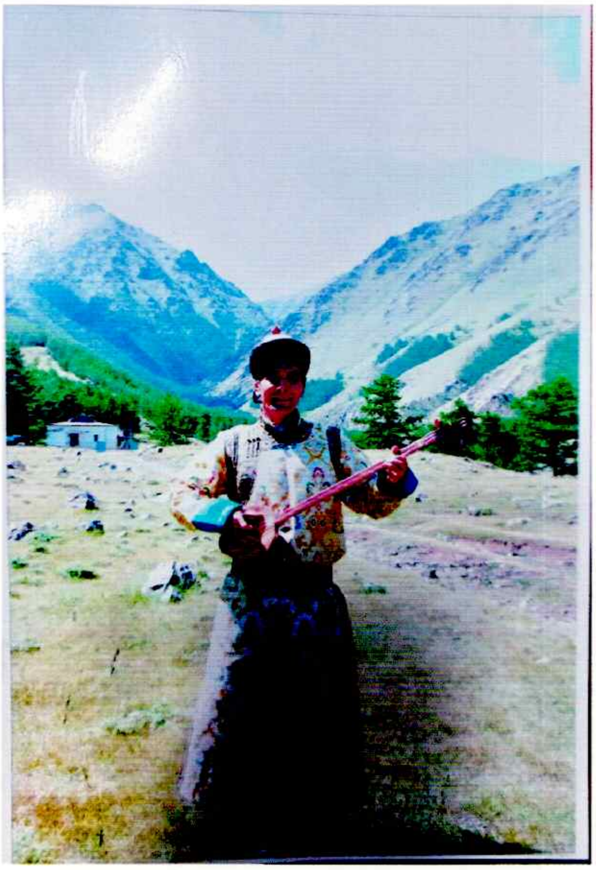

Франц улсад тоглолтын үеэр 2003 он

Оросын холбооны улс-1990 он

Оросын холбооны улс-1990 он

Югослав улс-1991 он

Алжир улсад тоглолтын үеэр-1984 он

Япон улсад тоглолтын улсад 1992он

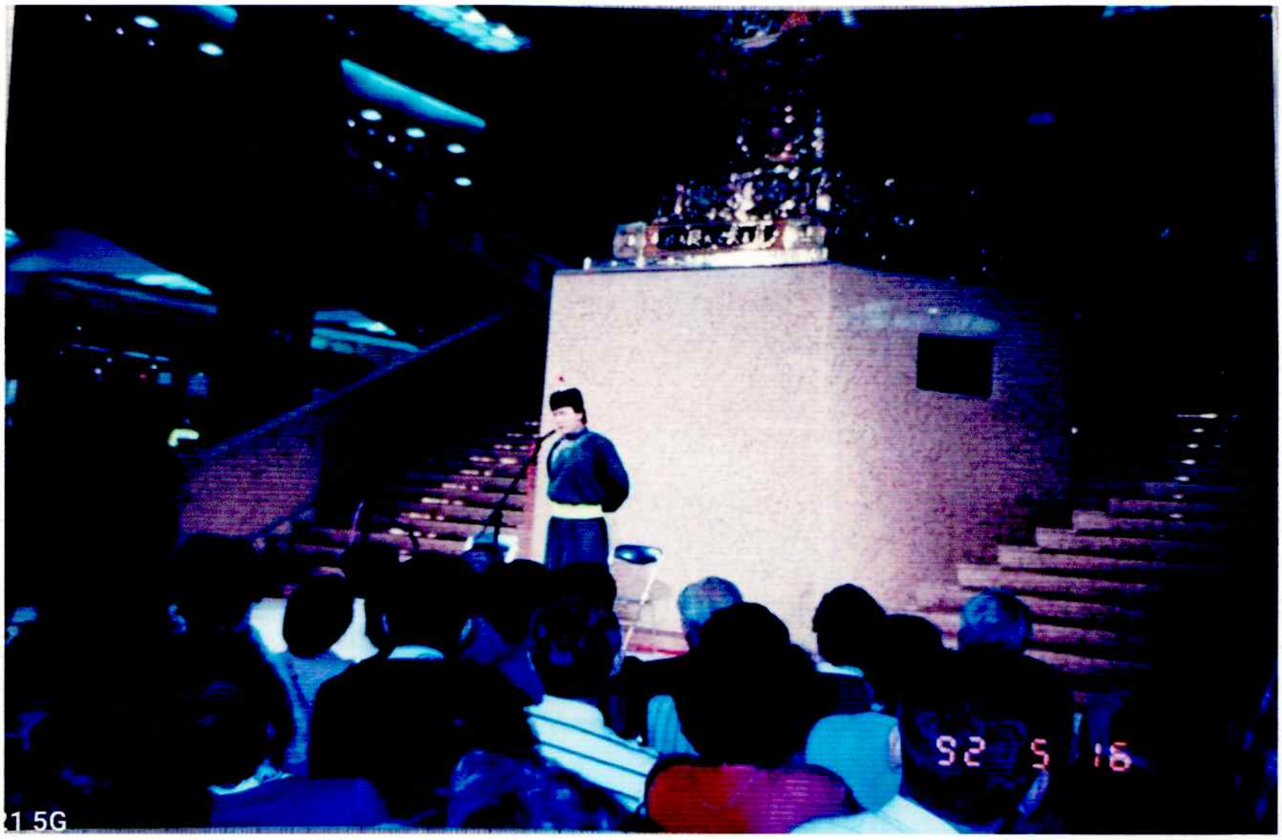

Герман улсад “Алтай хайрхан хамтлаг”-2004 он

Сургалт:

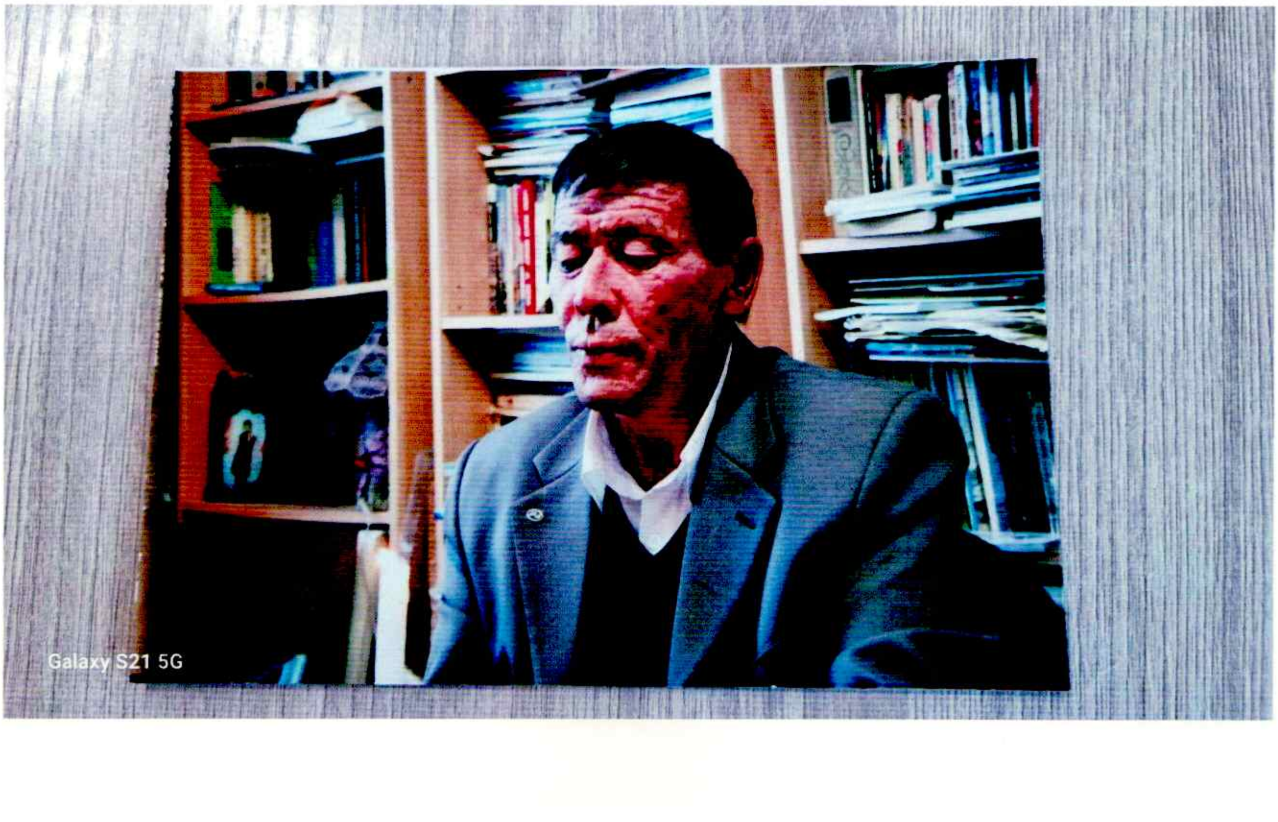

Шавь нарын хамт 2009 он

Ховд аймаг “Хөөмийчдийн наадам” Шавь Лхагва, О.Отгонхүү нар-2003 он

Шавь Ж.Зундуйн хамт 2010 он

Шавь Л.Лхамрагчаатай хамт-2023 он

2014 оноос Боловсролын соёл урлагийн газартай хамтран Ерөнхий боловсролын сургуулиудад шавь сургалт зохион байгуулж байна. Сургалтад Увс аймгийн Өлгий, Зүүнговь, Ерөнхий боловсролын 2,3 дугаар сургуулийн 120 гаруй сурагчид хамрагдсан байна.

Ерөнхий боловролын 2 дугаар сургуулийн сурагч шавь нарын хамт- 2022 он

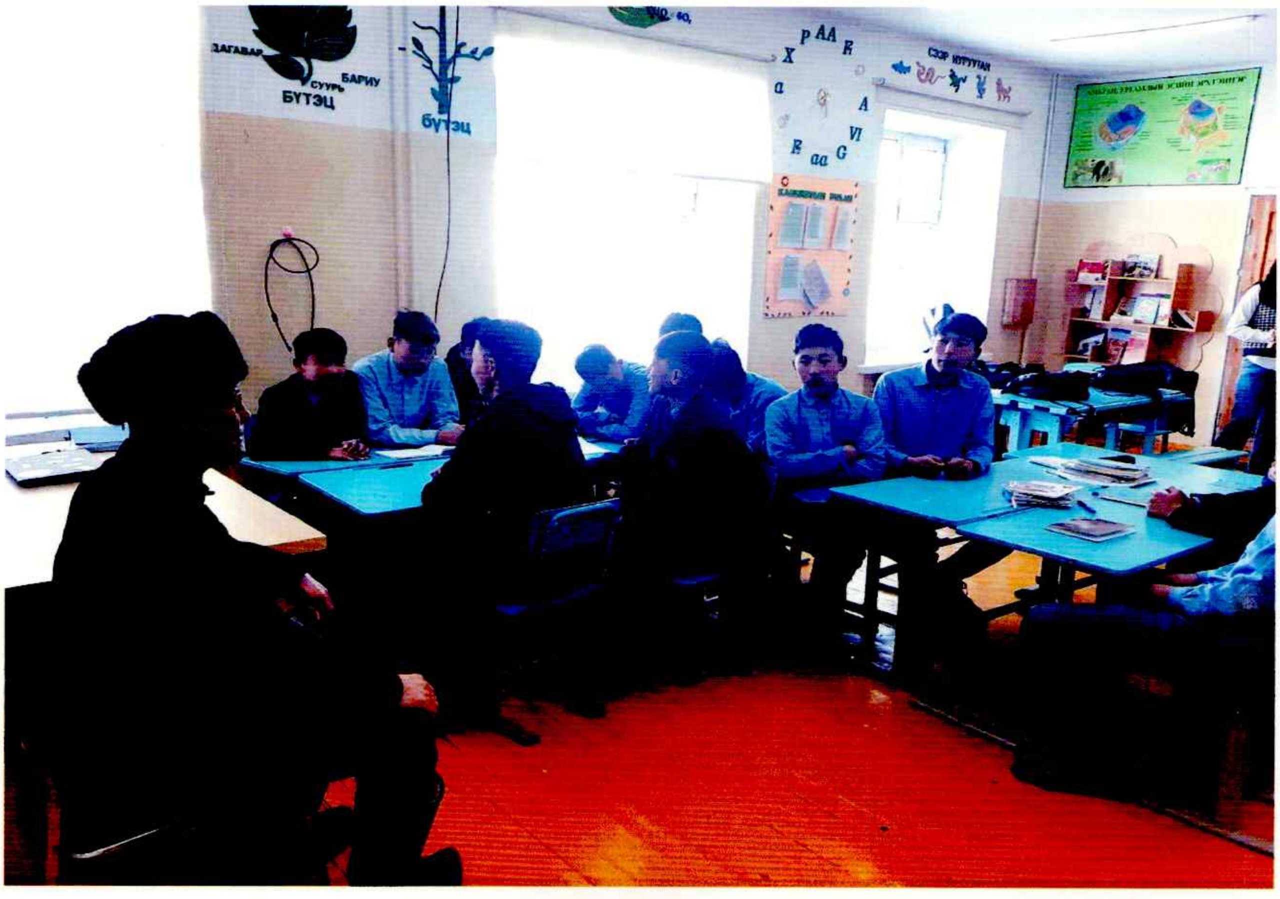

Ерөнхий боловролын 3 дугаар сургуулийн сурагч шавь нарын хамт- 2023 он

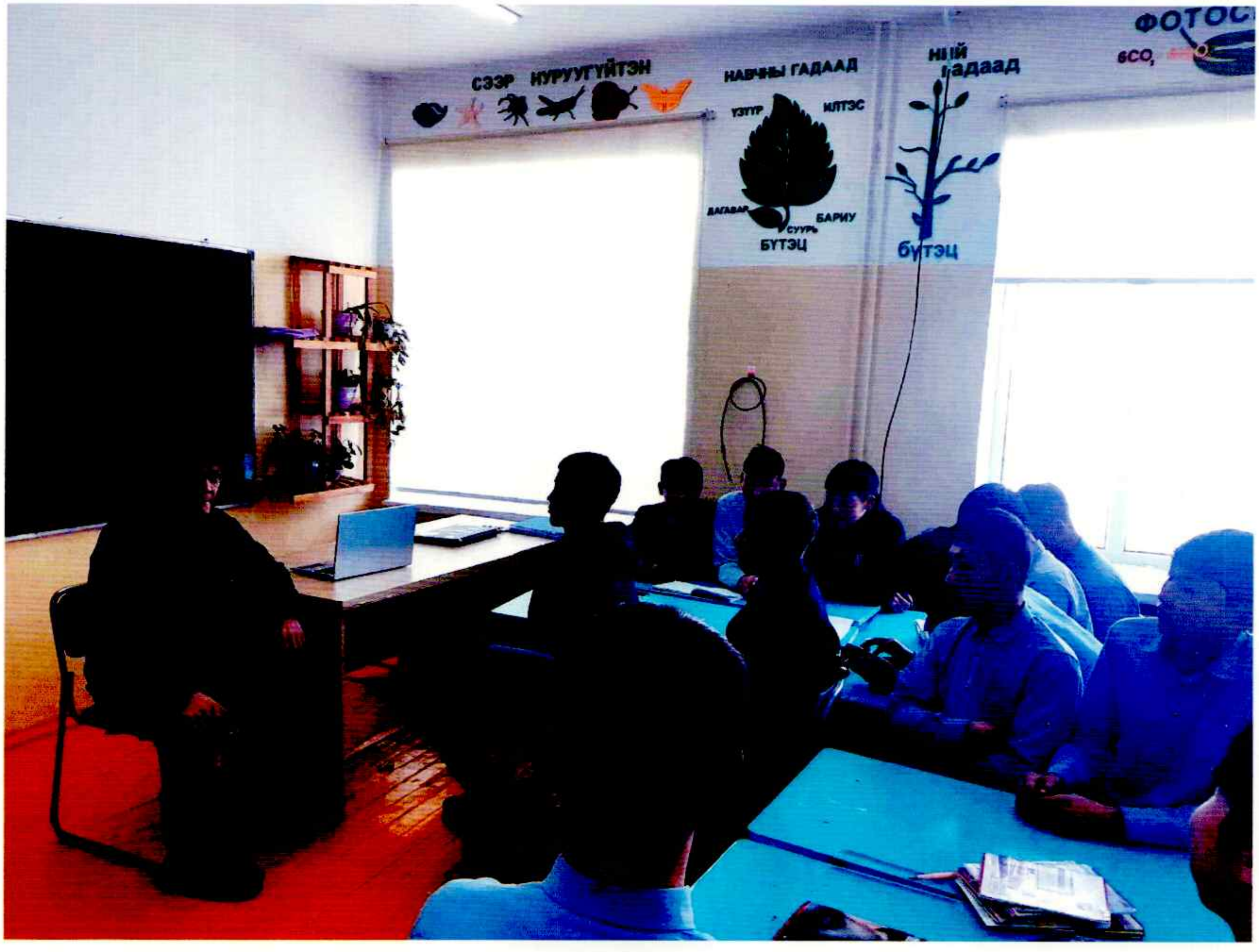

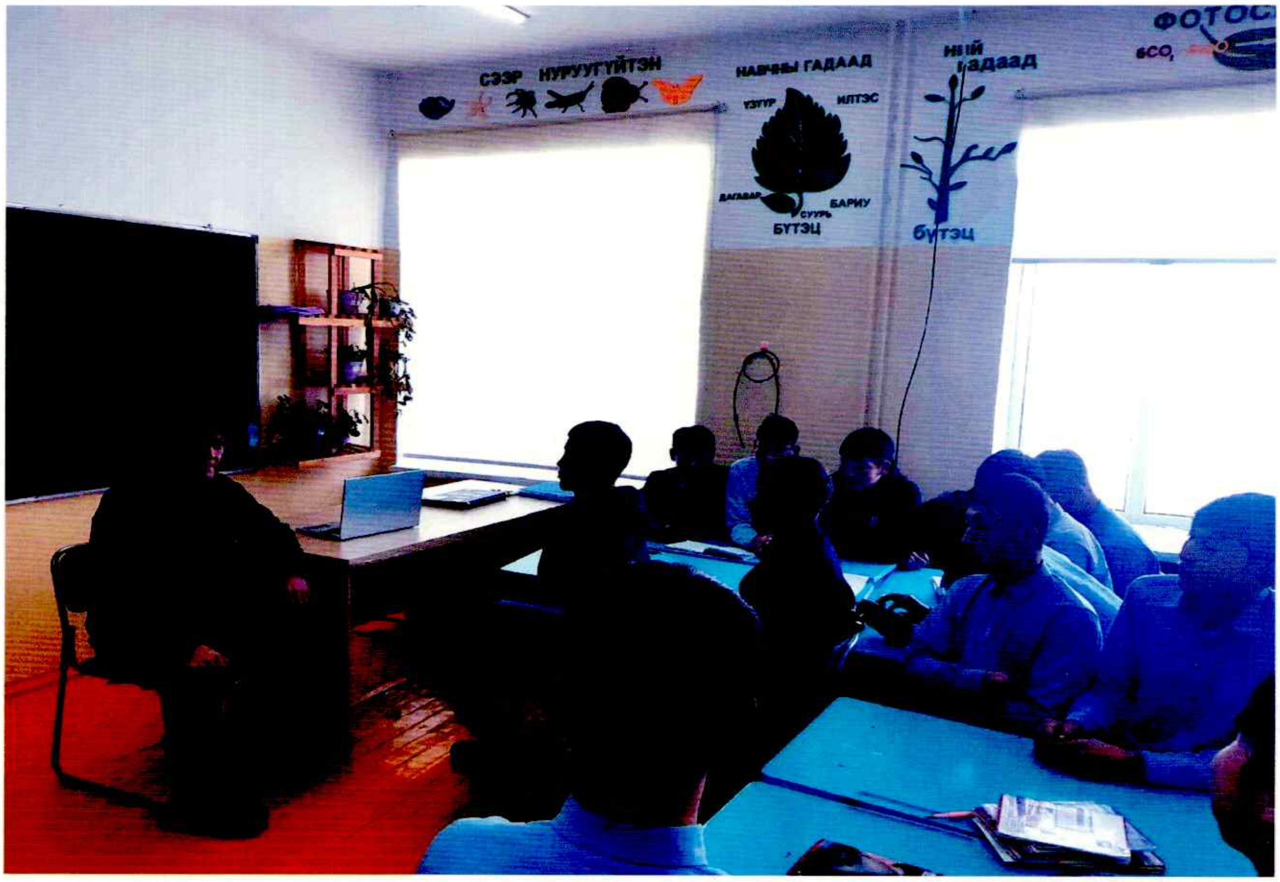
СЭЭР НУРУУГҮЙТЭН
НАВЧНЫ ГАДААД
ҮЗҮҮР
ИЛТЭС
ДАГАВАР
СУУРЬ
БАРИУ
БҮТЭЦ
гадаад
бүтэц

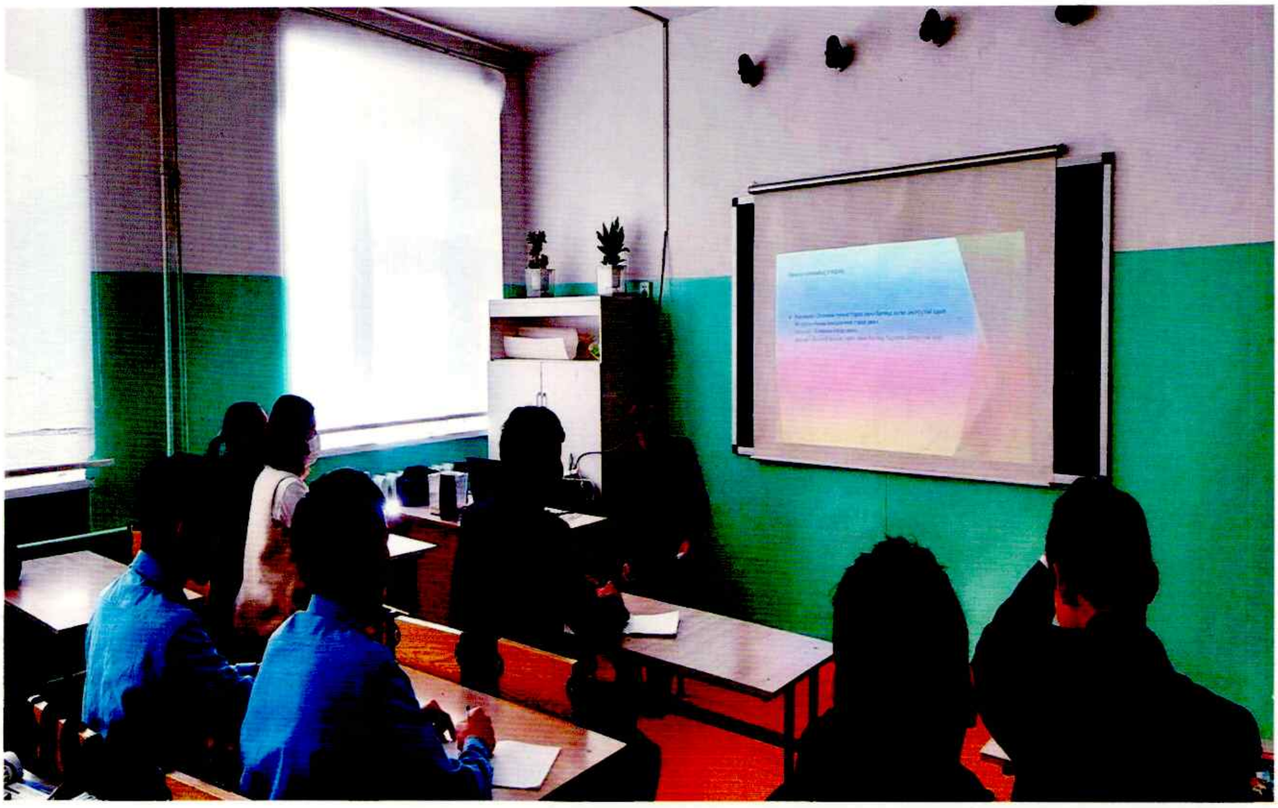

Хамтран ажиллаж байсан байгууллагын тодорхойлолт

УВС АЙМАГ
ЗҮҮНГОВЬ СУМЫН ЕРӨНХИЙ
БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬ

Зэлийн гол, Зүүнговь сум, Увс аймаг, 85040
Цахим шуудан: zuungovi@edu.uv.gov.mn

2022. 12. 22 № 43

танай ____________ -ны № ____________ -т

Тодорхойлолт

Монгол Улсын Гавьяат жиүжигчин Эжээ овогтой Тойвгоо нь манай сургуулийн сурагч багачуудад 2019 оны 09 дугаар сард Соёлын биет бус өвийн сургалт явуулж улмаар 33 сурагчид магтаал, хөөмий зааж соёлын биет бус өвийг эзэмшигч, сонирхогчдын тоог нэмэгдүүлсэн.

ЗАХИРАЛ Б.АНХБАЯР

8518262260 9062815

УВС АЙМАГ
УЛААНГОМ СУМЫН ЕРӨНХИЙ
БОЛОВСРОЛЫН 3 ДУГААР СУРГУУЛЬ
10 дугаар баг, Улаангом, Увс аймаг, 85177
Утас: 7045-3033
Цахим шуудан: ahlah3@edu.uv.gov.mn

2023.12.18 № 114

танай ___________ -ны № ______________ -т

ТОДОРХОЙЛОЛТ

Монгол Улсын гавьяат жүжигчин Эжээ овогтой Тойвгоо нь манай сургуулийн сурагчдад 2023 оны 11 дүгээр сард соёлын биет бус өвийн сургалт явуулж улмаар 25 сурагчид магтаал, хөөмэй зааж соёлын биет бус өвийг эзэмшигч сонирхогчдын тоог нэмэгдүүллээ.

ЗАХИРАЛ Х. ОРШИХ

УВС АЙМАГ
ӨЛГИЙ СУМЫН ЕРӨНХИЙ
БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬ
Хар ус, Өлгий сум, Увс аймаг, 85150
Цахим шуудан: ulgii@edu.uv.gov.mn

2022.12.23 № 53

танай ___________ -ны № ______________ -т

СОЁЛЫН ӨВИЙН ҮНДЭСНИЙ ТӨВД

Монгол Улсын гавьяат жүжигчин Эжээгийн Тойвгоо нь тус сургуульд 2019 оны 02 сард хөөмийн сургалт явуулсан. Уг сургалтад 150 хүүхэд хамрагдаж, хөөмий урлагийг сонирхож буй хүүхэд залуусыг идэвхжүүлсэн.

Сургалтын үр дүнд манай сургуулийн төгсөгч Р.Батзул нь хөөмийч мэргэжил эзэмшихээр Завханы аймгийн СУИС-ийн Завхан дахь салбар сургуульд суралцаж байна.

ЗАХИРЛЫН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН
ГҮЙЦЭТГЭГЧ Б.МӨНХБАЯР

8522650023

Хөөмийн судлалын чиглэлээр ирсэн гадаад дотоодын судлаачидтай 2000 оноос одоог хүртэл хамрагдсан ажиллаж байна:

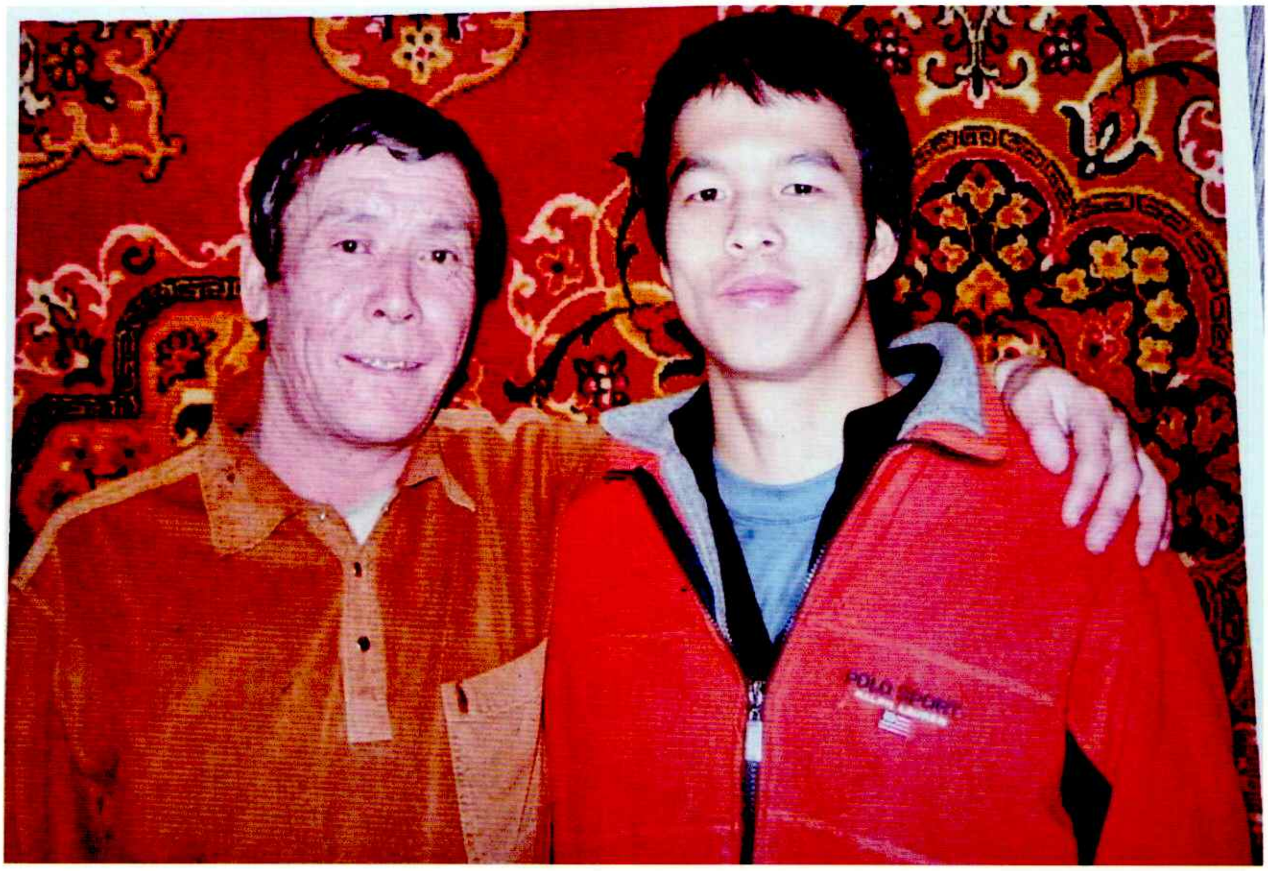

BIKKEMBERGS
1 5G

Шавь Ж.Зундуй, Японы хөөмий судлаачдын хамт

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны яамны "Талархал" хүртэж байсан.

Соёлын биет бус өвийг сурталчлах, түгээн дэлгэрүүлэх чиглэлээр гадаад, дотоодод зохион байгуулагдсан үйл ажиллагаануудад Монгол улсаа төлөөлөн оролцож олон улсын хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэлд ярилцлага өгч байсан.

БНАСАУ-ын Пхеньян хотын Хаврын баяр нөхөрлөлийн урлагийн наадмын хэвлэл 1987 он

Бүгд найрамдах Финланд улсын сонин 1990 он 4 сарын 19

Reisjärvi

Mongolialainen taiteilijaryhmä esiintyi kuntalaisille

Финланд улсын сонин 1990 он 4 сарын 20

Helsingin Sanomat, perjantaina 20. heinäkuuta 1990 A 15

KULTTUURI

Mongolialainen kurkunavaus

Arojen mies laulaa kaksiäänisesti yksin

Kaustinen
Helsingin Sanomat
Pirkko Kotirinta
Timo Palm, kuvat

Kurkkulaulu, jossa laulaja tuottaa yhtäaikaisesti kahta ääntä, on yksi merkillisimmistä ihmisen kehittämistä laulutyyleistä. Sitä esiintyy etenkin Keski-Aasian pienten kansojen, esimerkiksi altailaisten, keskuudessa ja Mongoliassa.

Kaustisen kaukaisimpiin vieraisiin kuuluu tänä vuonna mongolialainen nelihenkinen esiintyjäryhmä, jonka jäsenistä ainakin yksi, herra **Toivgo**, dörbötimongoli maan länsiosista, taitaa myös kurkku- eli äänesilaulun, mongoliaksi *hoomin*.

Koko olemus jännitettynä ja kasvot kireinä laulaja ryhtyi työhön. Ilmoille tunki matalahko, kireä ja kummallinen perussävel, joka pysyi pitkään paikallaan ja jonka päälle yläsävelet kuvioivat omaa melodiantapaistaan. Jonkin ajan kuluttua laulaja muutteli myös perussävelen tasoa.

Kaksiääninen osuus oli tässä konsertissa, joka ei tosin ollut ryhmän pääesiintyminen, yllättävän lyhyt. Sitä seurasi munnharpulla soitettu melodia, mikä sopi esityksen näyteluonteeseen lähes opettavaisen hyvin, koska munniharpun soitto ja kurkkulaulu perustuvat samaan periaatteeseen.

Kurkkulaulussa munniharpun värähtelevää metallikieltä vastaavat äänihuulet, mutta siinä missä munniharpun kieli antaa yhden perussävelen, laulaja pystyy vaihtamaan perussäveltä mielen tahtoo.

Osuus päättyi mongolialaiseen vokaaliakrobatiaan, jossa ei käytetty kaksiäänistä päällekkäisyyttä, mutta joka oli rekisterinvaihdoksessaan ja äänenvärissään lähes yhtä erikoinen: syvä tumma bassokorina hypähti keveästi kimeän, kireän ja nasaalin alueelle.

Laulutyylien ja äänenmuodostuksen estetiikka on tietysti kulttuurisidonnaista. Kiinnostavaa on, että eri puolilla maailmaa kehittyy eritavalla omituisia tyylejä. Onko nyt oopperalaulu sen luontevampaa kuin hoomikaan?

Tshingis-kaanin uusi tuleminen

Mongolian ihmeitä saatiin hämmästellä myös yhdessä taustanauhan kera esitetyssä, liikekieleltään nukkemaisen sirossa ja nopeakäänteisessä tanssissa, nopeatempoisessa 2-kielisen, kvintein viritetyn *morinhuur*-viulun soolossa ja rouva **Sharhuuhenin** pentatonisessa, vahvasti koristellussa laulussa.

Mongolian periaatteinen musiikki painottuu solistiseen laulumusiikkiin ja varsinkin erilaisia sankarilauluja suositaan.

Tshingis-kaani on ollut yksi mongolialaisten rakkaimpia laulujen kohteita. Ei käynyt selväksi, laulettiinko kaanista nyt, mutta olettaa sopii; Tshingis-kaani on Mongoliassa taas pinnalla, kun stalinismin aikana rakennettu kieltomerkitus on hiljattain kumottu. Tutkimusretkikunta etsii kaanin hautaa ja Ulan Batorin nousee Tshingis-kaanin nimeä kantava...

Mongolialaisihmeinä Kaustisen kansanmusiikkijuhlilla kuultiin ja nähtiin dörbötimongoli herra Toivgon (kuva vas.) esittämää kaksiäänistä kurkkulaulua, ... sekä herra Battsulaanin 2-kielisen morihuur-viulun sooloja.

Mongolialaisten ... viriikin aiheena on kaani. Virissä käytetään vanhaa orhonilaista kirjoitusta, ei venäläisiä kyrillisiä kirjaimia.

Ehkä Frederikinkin konserttaisi lämmittää uudelleen oma *Tshingis-kaaninsa* ...

agrilaisuus. He pitävät itseään osapuileen sukukansana.

Miten se menikään: mongoleja vai germaaneja?

Tiranasta Quebeciin

24 цаг сонин 2002 он

цаг 2001.XI.24

Увс аймгийн Хөгжимт драмын театрын хөөмийчин, гавьяат жүжигчин Эжээгийн Тойвгоо. Тэр өнөөдөр "Хан хөхийн цуурай" нэртэй уран бүтээлийн тайлан тоглолтоо нийслэлийнхэнд анх удаа толилуулах гэж байна. Түүний тоглолтод гавьяат жүжигчин Цэрэндолгор, Жанчив, Г.Батбаяр нарын дуучдаас гадна нэртэй хөөмийчид оролцох ажээ. Э.Тойвгоогийн энэ тоглолтыг Увс аймгийхан тэр тусмаа Зүүнговийнхон тэсэн ядан хүлээж байна. Учир нь нутаг уснаас нь төрөн гарч буй түрүүчийн гавьяат нь юм билээ.

Түүний аав Эжээ гэж уртын дуучин хүн байв. Эжээгийн аялгуу гурван километрийн алсад цуурайтдаг байсан гэдэг. Эжээ, хүү Тойвгоогоо хөөмий сонирхож эхлэхэд нь миний хүү одоо л хоолтойгоо залгаж магадгүй нь хэмээн бахархаж суусан удаатай. Аавынх нь энэ урмын үг хүүд атга чихэр аваад өгсөнтэй адил санагдаж, өвөг эцгээсээ уламжилж ирсэн эгшигт хайрцгийг хонины бэлчээрт хангинуулан, түүнийг дуурайн хөөмийлдөг байсан гэнэ билээ. Э.Тойвгоогийн хөөмийчин болох замыг хөтөлсөн эгшигт хайрцаг аймгийн музейд нэгэн үеийн түүхийг өгүүлэн хадгалагдаж байгаа аж. Тэр анх Монгол ардын дуу "Хонин жороо морь" дууг хөөмийлж сурсан. Түүнээс хойш урын санд нь монгол ардын дуунууд чамгүй хувийг эзлэх болжээ. Ер нь хөөмий гэдэг баяжуулж чадвал дотроо олон төрөл байдаг гэнэ. Хархираа, харгиа, алтайн магтаал, монгол ардын дуунууд зэрэг энэ бүгдийг Тойвгоо хөөмийлж чадна. Хөөмий гэдэг уушигны багтаамжаас шалтгаалж хүч их шаарддаг урлагийн төрөл. Амьсгааг буруу хуваарилбал цус харвах аюултай гэсэн.

Вьетнамын Хо-Ши-Ми хотын хүндэт иргэн болсондоо баярлаж явдаг нэгэн. Түүний төрсөн нутаг Зүүнговьд буурал тохой хэмээх нэгэн

ардын хувьсгалын 80 жилийн ойн үеэр анх удаа хөөмийлсөн. Цаашид тэр гавьяат жүжигчин Б.Дамчаа, "Хурд" хамтлагтай хамтран дуулсан

ХАН ХӨХИЙН ЦУУРАЙ

Гэрэл зургийг Ш.ОТГОНЖАРГАЛ

НИЙСЛЭЛИЙНХЭНД СОНСГОНО

Алжир, Югослав, Лаос, Камбож зэрэг Азийн 12 оронд монгол хөөмийн гайхамшгийг эгшиглүүлсэн Тойвгоог тэндэхийн хүмүүс ихэд гайхаж амыг нь ангайлгаж үзэж байсан тохиолдол ч гарч байж. Тэрээр, 1987 онд

сайхан уул бий. Энэ тохойдоо зориулсан "Буурал тохойн" магтаалыг товшуур хөгжимтэй хөөмийлөхөд уул, ус нь өөрийн эрхгүй сэтгэлд нь буудаг гэсэн. Э.Тойвгоо, Б.Дамдинсүрэнгийн "Хэнтийн өндөр ууланд" романсыг

"Эх орон" дууг хөөмийлж үзэхээр шийджээ. Заавал яагаад ардын дуунууд байх ёстой гэж, хүмүүсийн сэтгэлд хүрч л байвал орчин үеийн дууг хөөмийлсөн ч болох шүү дээ хэмээн тэр бодож явдаг.

Ц.ЦОЛМОН

Увсын амьдрал сонин 2002 он

Аймгийн Хөгжимт Драмын театрын 30 жилийн ойд

Мэндчилгээ

Увс аймагт ХДТ байгуулагдсаны 30 жилийн ой тохиолдуулан тус театрт ажиллаж байсан, одоо ажиллаж байгаа үе үеийн уран бүтээлчиддээ элэгсэг энх амгалан төрлөөрөө түүшин амгалан байхын өлзийтэй өрөөлийг өргөн дэвшүүлье.

Олон зууны улбаанд, буурал түүхийн мухарт бурэлдэн тогтсон эцэг өвгөдийнхөө ёс, соёл урлагаа дээдлэн хүндэтгэж, хойч үедээ өвлүүлэн үлдээж хөгжүүлэх нь бид бүхний эрхэм зорилго билээ.

Уул,ханган, тал, говь нь
Уртын дуу хулсийн хурдтай
Ус мөрөн, гол горхи нь
Хөгжмийн эгшиг бүхнийн айзамтай.

Увс нутгийнхны минь соёл урлагт дээдэлсэн сэтгэл зүтгэл үеийн үед бадамлан асаж буй галын дөл адил өөдөө байхын өлзийтэй өрөөлийг өргөн дэвшүүлье.

Урлаг соёлоо дээдэлдэг хүн бүхэн урлагийн тэнгэр Янжинлхам бурханы ивээлд бөөтөн аз жаргалтай эрүүл энх сайн сайхан амьдрах болтугай!

ХДТ-ын товч, анкет, түүх

1. Байгуулагдсан он, сар, өдөр 1972-11-04
2. Анхны удирдлагууд

Дарга- Ц.Дамчаа
Найруулагч- Ардын жүжигчин С.Гэндэн
Хөгжмийн багш- Х.Ахметбек
Найрал дууны багш- Б.Лхасүрэн
Туслах найруулагч- Д.Баттөмөр
Зураач- Л. Махбал

3. Театрын бэлтгэл курсын захирал Г.Чулуунбаатар

Курсын багш нар.

1. Ардын жүжигчин, төрийн шагналт Д.Лувсаншарав
2. Ардын жүжигчин, төрийн шагналт Б.Дамдинсүрэн
3. Ардын жүжигчин Г.Жамьян
4. Үлээвэр хөгжмийн багш Д.Чогдов

Анхны уран бүтээл

1. "Увсын улиг" концерт
2. Д.Лувсаншарав, Н.Цэгмид "Алдагдсан тамга" II байр
2. 18 аймаг, Улаанбаатар, Дархан, Эрдэнэт хотын бүх сум

Уран бүтээлийн тайлан, уулзалт, уралдаан, тэмцээн.

1. 1975, 79, 87, 99 онд Тувад соёлын өдрүүд
2. 1977, 1999 онд Улаанбаатар хотод тайлан тоглолт, соёлын өдрүүд
3. 1980 онд Ховд хотод мэргэжлийн театр, чуулгын уулзалт, уралдаан.

А. "Хархираан цуурай" концерт . I байр
Б. Д.Лувсаншарав, Н.Цэгмидийн зохиол, Г.Чулуунбаатарын найруулсан "Алдагдсан тамга" хөгжимт драм. II байр
В. В.Блиновын зохиол, Г.Чулуунбаатарын найруулга "Амьдрах л бэстой" драмын жүжиг II байр.

4. 1987 онд Завхан аймагт болсон театруудын уралдаан.

1. "Олон нуурын дуулал" Концерт
2. Д.Жанчивын "Хөвөрхөн бэр" хөгжимт драм.
3. Х.Зандраабайдын "Уран хээгээ" драм бүтээлүүд

Театрын таван гавъяат

Монгол Улсын гавъяат жүжигчин, хөгжмийн зохиолч Э.Цэрэн

Монгол Улсын гавъяат жүжигчин, хөгжмийн зохиолч Э.Цэвээ

Монгол Улсын гавъяат жүжигчин, бүжигчин Ж.Лэгжмаа

Монгол Улсын гавъяат жүжигчин, дуучин Ч.Завиржав

Монгол Улсын гавъяат жүжигчин, хөөмийч Э.Тойвгоо

Манай бахархал

Хөдөлмөрийн гавъяаны улаан тугийн одонгоор

1. Д. Чимид уртын дуучин
2. Ш.Гэцэл гоцлол дуучин
3. Б. Лхасүрэн бүжгийн багш
4. Г . Чулуунбаатар найруулагч

Алтан гадас одонгоор

1. Ц.Дамчаа –театрын дарга
2. Х.Цэгээ- найрал дууны багш
3. М.Жаргал-гоцлол дуучин
4. Т.Насанбуян- найрал дууны багш
5. Б.Лхасүрэн-бүжгийн багш
6. Г. Чулуунбаатар- найруулагч
7. Ц.Зэлиржаа- гоцлол дуучин
8. Л.Зулаа- гоцлол дуучин
9. Ж.Жавзмаа-гоцлол дуучин

Хөдөлмөрийн хүндэт медалиар

1. Б. Нацагдорж- хөгжимчин
2. Ш. Батчулуун – хөгжимчин
3. Х.Чалаав- гоцлол дуучин
4. Н. Цэцэгсүрэн- гоцлол дуучин
5. Д. Чулуунтогтох- жүжигчин
6. Х.Орлом- хөгжимчин
7. Б. Бадарч- хөгжимчин
8. А. Бадам- хөгжмийн багш
9. А. Жавзан- парикчин

Өдрийн сонин 2002 он

Үвс аймгийн Х.Ж.театрын хөөмийчин Этойвгоо

ХО ШИ МИН хотын хүндэт иргэн МОНГОЛ ХӨӨМИЙЧИН

«Өдрийн сонин»-ы Увс аймаг дахь сурвалжлагч, зохиолч, сэтгүүлч Б.Норов 60 нас зэрэгцэх буйг тохиолдуулан сонины хамт олон, уншигчдынхаа өмнөөс баяр хүргэж, уран бүтээлийн их оргил, эрүүл энхийг хүсэн ерөөж байна.

Б.Норов 30 гаруй жил сэтгүүлчийн нэр хичээнгүй хөдөлмөрт хүчин зүтгэж «Үл мартагдах түүх», «Үнэмшиж боломгүй недаль», «Аавын гэр» зэрэг өгүүллэг, найруулал, яруу найргийн хэд хэдэн ном хэвлүүлсэн, хэвлэл мэдээллийн болон соёлын тэргүүний ажилтан цол хүртсэн авьяаслаг сэтгүүлч гэдгийг энэ алдамд уншигчдадаа хэлэх байна. Ингээд түүний бичиж ирүүлсэн материалыг доор нийтэллээ.

СОНИНЫ ЗӨВЛӨЛ

Жир жир жир жир
Жирмэн хээтэй голтой
Жиргэж жаргасан шувуутай
Жин цагаан цастай
Жил жилдээ дурсгалтай
Алаг Тохой нутаг минь
Амраг чиний нутаг аа

Ийм нутагт малчны гэрт төрсөн энэ залууг Энхээн Тойвгоо гэнэ. Түүний багад гэрт нь бигтруул хэмээх пянз тоглуулагч байж. Түүнд нь хөөмийн бичлэгтэй нэг пянз байсныг хонины бэлчээрт өдөржин дуурайж мэрийсээр байж 16 настайдаа сурчээ.

Нас бие жигдэрч эрийн цэнэд хүрсэн үедээ сум сурталчлах урлагийн үзлэгт орж аймаг бүсэд шалгарсан хойноо олны сэтгэлийг бөмбөрүүлэх ховор эрдэм сурснаа ухаарч, хичээнгүйлсээр сайн хөөмийчин болжээ. Түүнийг 24 настайд нь аймгийн даргын захирамжаар хонины бэлчээрээс Увс аймгийн хөгжимт жүжгийн театрын тайзанд авчирснаас хойш хориод жил бүхэнт малын дэргэд сурсан эрдмээ хотол дэлхийд дуурсгаж яваа аж.

Э.Тойвгоогийн хөөмийлөхийг сонсохуй их хөвч, хад асга дамжсан уянгалаг нэгэн нургээн холдон ойртон сонсогдож, байгаль дэлхийн гайхамшиг нүдээ үзэгдэх шиг. Хөлыг зорин эгшиглэх их мөрөн голын түрлэг наашлан наашлан айсуй ч юм шиг. Түмэн хэлийн шувууд жиргэн гангана алсад цэнхэрлэх уулс зэрэглээн дунд тодрон бүдгэрэн сүүмэлзэх мэт болгоо. Чухамдаа монголчууд энэ онцгой урлагаараа дэлхийд гайхуулдаг билээ. Түүний нэгэхэн баримт гэвэл 1987 онд Вьетнам улсад болсон Монголыг сурталчлах өдрүүдийн үеэр тэр тоглолтод оролцсон Э.Тойвгоог Төрийнхөө ордонд урин залж, Вьетнамын соёлын тэргүүний ажилтан цол тэмдгээр шагнан, Хо Ши Мин хотын хүндэт иргэн болгосны гэрчилгээ, медаль гардуулсныг хэлж болно. Түүнтэй хамт ардын жүжигчин агсан Г.Түмэндэмбэрэл хүндэтгэл хүлээж тэр улсын соёлын тэргүүний ажилтан болсон гэдэг.

Тэрээр бас БНАСАУ-ын удирдагч агсан Ким Ир Сений 75 насны ойд уригдсан урлагийн цөөхөн авьяастны нэг. Э.Тойвгоо БНАСАУ-аас дурсгалын шагнал, алтан медалийг нь зүүж ирсэн юм.

1992 онд Тувагийн Кызыл хотод болсон дэлхийн хөөмийчдийн фестивальд оролцож 150-иад хөөмийчөөс тэргүүн байр эзэлж, удаахь байрыг нь түүний шавь Ж.Сундуй хүртэж байсан түүхтэй. Тувачууд хөөмийн урлагийг хосгүй эзэмсэн гэж хэлж болохоор билээ. Гэвч түүнээс давж түрүүлсэн гэдэг бодоход энэ авьяастны шандас тэнхээ ямархуу нь хэнд ч ойлгогдох биз ээ.

Тэрээр нэгэнтээ Хархираагийн ширүүн урсгалт голын дэргэд, суух байхдаа тэр усны өндрөөс буух нургиан түрхрээнийг чагнан чагнан байж түүнийг хөөмий болгон тоглож болмоор санагдан, «Хархираа» нэртэй хөөмий болгосноо одоо түмэн олондоо авьяасын шинэ бэлэг болгон барьж явна. Үүнээс гадна харгиа, тува хэлний үзүүрийн, уйлин гэсэн дөрвөн төрлөөр хөөмийлж, ардын дуутай хослуулах, товшуурдан хөөмийлөх зэргээр улам баяжуулж яваа нь түүний авьяасаа хөгжүүлэх эрмэлзэл хүсэл дүүрэн явдгийн баримт болов уу. Нэг амьсгаагаар дууны хоёр бадгийг багтаан хөөмийлдөг нь хэр баргийн хөөмийчин бардаггүй давааа гэнэ. Энэ нь бас л өндөр чадвар төдийгүй өөртөө чанд шаардлага тавьж дасгалжуулж байдгийнх.

-Миний тоглолтыг гадаадад өндөр үнэлж ер нь сайхан хүлээж авдаг. Гадаадын шагналаас илүүг эх орондоо, аймаг, байгууллагаас ч авч үзээгүй. Харин ард түмэн маань надад их урам хайрладаг шүү гэж дэлхийн арав гаруй улсад авьяасаа толилуулсан уран бүтээлч Э.Тойвгоо өгүүлж байна.

Алдарт хөөмийчин Сундуй, Сэнгэдорж нэрээс аль ч талаараа дутахааргүй авьяастай нэгэн гэдгийг манай урлагийн дархчууд сайн мэддэг болоптой. Түүнийг өнгөрсөн жил Улсын ардын дуу, бүжгийн чуулгад ажиллуулахаар санал тавьсан боловч аймгийн театрын дарга нь «харамлаад» өгөөгүй юм.

Б.НОРОВ

ТАНИН МЭДЭХҮЙ

Соёлын биет бус өвийг хамгаалах, хөгжүүлэх үйл хэрэгт өөрийн хувь нэмрээ оруулан "Алтай хайрхан" нэртэй CD гаргасан мөн өөрийн оролцсон нэвтрүүлэг болон бичлэгийг олон нийтийн youtube болон facebook сувгуудад тавьж залуу хойч үедээ хүргэж байна. доорх линкээр орж сонирхоно уу:

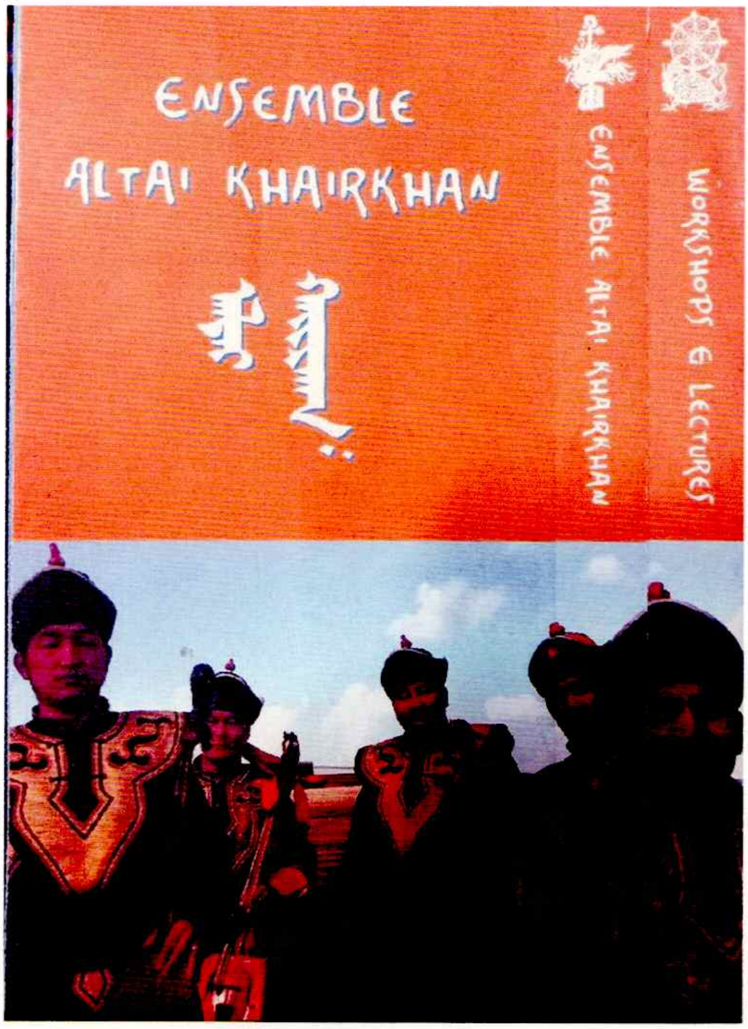

- (82) E. Toivgoo - Э. Тойвгоо / An Anthology of Mongolian Khцcmii - Монгол Хөөмийн Сонгомол - YouTube
- (82) Naaraan suutn E Toivgoo 2016 - YouTube
- https://www.facebook.com/enkhlen.pagvajav/videos/1478539272236152
- https://www.youtube.com/watch?v=falpaobJfh0

Соёлын биет бус өв болох хөөмийг 600 гаруй шавьдаа зааж сурган, хойч үедээ түгээн дэлгэрүүлсээр байна. Шавь нараас нь дурдвал: МУСТА Л.Лхамрагчаа, МУСТА Д.Басан, О.Отгонхүү, А.Лхагва, Ж.Зундуй нар юм. Шавь нарын урын санг доорх линкээр орж сонирхоно уу.

- (82) O. Otgonkhьь - О. Отгонхүү / An Anthology of Mongolian Khццmii - Монгол Хөөмийн Сонгомол - YouTube
- (82) Хөөмийч Л.Лхамрагчаа - "Жангар" тууль - YouTube
- (82) Таван тэсийн магтаал | Хөөмийч Д.Басан | Ойрад театр | Бидний цөөхөн Монголчууд - YouTube

Шавь нарын хамт:

Францад хөөмий сонирхогчдын хамт-2005 он